

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/70/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3112218573
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3112218573.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudcov JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Radoslava Svitanu, PhD. v spore žalobcov 1/ G. T., narodeného dňa XX.XX.XXXX, bytom M. XXX, 2/ X. T., narodenej dňa XX.XX.XXXX, bytom M. XXX, obaja zastúpení T. G., D., so sídlom G. XX, J., W. XXXXXXXX, proti žalovaným 1/ G. V., D., so sídlom X. X - X, J., W. XXXXXXXX, zastúpenému O. T. S., D., so sídlom X. Q. XXX, G., W. XXXXXXXX, 2/ B. F. e. K., W. I. J., so sídlom W.r Y. XX, XXXXX G., L., W.: Y. XXXXX, zastúpenému T. & B., D. so sídlom X. XX, J., W. XXXXXXXX, o ochranu osobnosti, na odvolanie žalovaného 1/ proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 17. septembra 2018, č. k. 27C/173/2012-637, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti **p o t v r d z u j e .**

Žalobcovia 1/, 2/ **m a j ú** proti žalovanému 1/ **n á r o k** na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie svojim rozsudkom žalovanému 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ a žalobkyni 2/ každému sumu 30.000,- eur do 15 dní od právoplatnosti svojho rozsudku (výrok I., II.), vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok III.), žalobcom 1/, 2/ voči žalovanému 1/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 71,04 %, o ktorej výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku (výrok IV.), žalovanému 2/ nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok V.)

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že žalobcovia 1/, 2/ sa podanou žalobou domáhali od žalovaného 1/ a právneho predchodcu žalovaného 2/ zaplataenia nemajetkovej ujmy vo výške 30.000,- eur v prospech každého zo žalobcov a vo výške 10.000,- eur obom žalobcom z dôvodu, že dňa 18.07.2009 o 15:50 hod. došlo počas hudobného festivalu G. k pádu stanu tanečnej arény, počas ktorého sa zranila ich 19-ročná dcéra L., ktorá dňa XX.XX.XXXX na následky ťažkých zranení spôsobených pádom stanu zomrela. Mali za to, že žalovaný 1/ je pasívne vecne legitimovaný, nakoľko aj napriek tomu, že si dodanie stanu objednal u žalovaného 2/, ktorý stan sám postavil, nezbavil sa zodpovednosti, nakoľko zodpovedá ako usporiadateľ festivalu v zmysle § 5 zákona č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach za utvorenie vhodných podmienok na uskutočnenie podujatia, za zachovanie poriadku počas jeho priebehu, za dodržanie príslušných autorských, daňových, zdravotno-hygienických, požiarnych, bezpečnostných a iných právnych predpisov a za umožnenie výkonu dozoru na to oprávneným orgánom. Rovnakú povinnosť žalovanému 1/ ukladá aj § 5 Všeobecne záväzného nariadenia Mesta P. č. 4/2004 Z. z. Uvedený incident predstavuje neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti ich alebojej dcéry, ktoré zahŕňa najmä právo na ochranu zdravia a života a neoprávnený zásah do práva na ochranu ich osobnosti, ktoré zahŕňa najmä právo na ochranu súkromného a rodinného života, zdravia a podobne.

3. Súd prvej inštancie skôr, ako pristúpil k preskúvaniu dôvodnosti uplatneného nároku, skúmal vecnú legitimitáciu strán sporu. V danom prípade nebolo medzi stranami sporné, že dcéra žalobcov na festivale J. G. dňa 18.07.2009 v dôsledku pádu stanu utrpela závažné zranenia, ktorým následne aj podľahla, čím bolo zasiahnuté do osobnostných práv žalobcov, a to konkrétne do práva na rodinný život, ako aj do práv nebohej L., a to do práva na život. Preto možno konštatovať, že žalobcovia sú v konaní aktívne vecne legitimovaní. Spornou zostala otázka pasívnej vecnej legitimitácie, nakoľko obaja žalovaní tvrdili, že za daný čin nenesú zodpovednosť, a preto nie sú pasívne vecne legitimovaní. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, a strany túto skutočnosť ani nerozporovali, že organizátorom festivalu J. G. v júli 2009 bol právny predchodca žalovaného 1/. Tým, že zorganizoval predmetný festival, prevzal na seba povinnosti vyplývajúce mu z ustanovenia § 5 zákona č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach, a to okrem iných aj povinnosť zabezpečiť bezpečnosť účastníkov festivalu, medzi nimi aj nebohej L.. Okrem toho mu zodpovednosť za škodu vyplýva aj z ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Je všeobecne známe, že v prípade festivalu J. G. sa jedná o veľký festival, a preto je viac než logické, že právny predchodca žalovaného 1/ v súvislosti s riadnym usporiadaním festivalu využil služby aj iných subjektov, ktorí pre právneho predchodcu žalovaného 1/ svoje služby na festivale realizovali. Tak to bolo aj v prípade prevádzkovania predmetného stanu. Právny predchodca žalovaného 1/ si pre riadne zabezpečenie festivalu prenajal na základe nájomnej zmluvy od právneho predchodcu žalovaného 2/, ktorá skutočnosť nebola sporná, koncertný stan 45 x 75 m, 8 Master s označením O2, pričom právny predchodca žalovaného 2/ zabezpečoval aj výstavbu tohto stanu. Právny predchodca žalovaného 1/ teda využil na realizáciu svojej podnikateľskej činnosti služby právneho predchodcu žalovaného 2/. Ako vyplýva z ustálenej judikatúry súdov, ak neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby spôsobil niekto, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činností tejto právnickej osoby, postihujú občianskoprávne sankcie podľa § 13 Občianskeho zákonníka samotnú právnickú osobu podľa analógie § 420 Občianskeho zákonníka v spojení s § 853 Občianskeho zákonníka (viď rozhodnutie NS ČR, sp. zn. 30Cdo 1293/2007, podporne tiež rozhodnutie NS ČR, sp. zn. 30Cdo 1509/2011, príp. sp. zn. 30Cdo 3577/2006). S poukazom na uvedené možno ustáliť, že výlučne zodpovednou osobou, a teda pasívne vecne legitimovanou osobou v tomto konaní, je žalovaný 1/, ktorý zodpovedá za zásah do osobnostných práv žalobcov a ich nebohej dcéry, a to jednak z dôvodu porušenia jeho zákonných povinností vyplývajúcich mu z § 5 zákona č. 96/1991 Zb. a jednak z dôvodu vyplývajúceho mu z § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka (zodpovednosť za škodu spôsobenú osobami, ktoré na výkon svojej činnosti použil). Vzhľadom k tomu, súd prvej inštancie žalobu voči žalovanému 2/ v celom rozsahu zamietol, nakoľko dospel k záveru, že žalovaný 2/ nie je vo veci pasívne vecne legitimovaný. Tým však nie je dotknutá zodpovednosť žalovaného 2/ voči žalovanému 1/ za spôsobenú škodu vyplývajúca z ich vnútorného vzťahu.

4. Po vyriešení otázky pasívnej vecnej legitimitácie preskúmal súd prvej inštancie dôvodnosť žalobou uplatneného nároku. Konštatoval, že predpokladmi vzniku občianskoprávnej sankcie za nemajetkovú ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom do osobnosti fyzickej osoby, ktoré musia byť splnené kumulatívne, sú A) existencia zásahu, ktorý je objektívne spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu buď v porušení, či len ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite, B) neoprávnenosť (protiprávnosť) tohto zásahu, C) existencia príčinnej súvislosti medzi neoprávneným zásahom a vznikom ujmy. Ad A) - pokiaľ ide o existenciu zásahu, stačí, ak ide o zásah, ktorý je objektívne spôsobilý vyvolať ujmu, spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnosti fyzickej osoby (rozhodnutie Najvyššieho súdu publikované pod R 103/1967). Na úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti sa tak nevyžaduje vyvolanie následkov, ale stačí, že zásah bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva, chránené ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 1Cz 32/78 zo dňa 26.04.1978). V danom prípade takýto zásah existoval, keď do osobnostných práv žalobcov (najmä do práva na rodinný život) ako aj ich dcéry (do práva na život) bolo zasiahnuté tým, že dcéra žalobcov, ktorá sa na základe zakúpenej vstupenky zúčastnila festivalu J. G., utrpela v dôsledku padajúceho stanu zranenia, ktoré neskôr mali za následok jej smrť. Ad B) - neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti je také konanie, či už aktívne, alebo pasívne, ktoré zasahuje do práv chránených § 11 Občianskeho zákonníka a je v rozpore s právami a povinnosťami pôvodcu zásahu ustanovenými právnym poriadkom. V súdnej veci možno neoprávnenosť zásahu vzhľadom na konaní žalovaného 1/, resp. jeho právneho predchodcu, ktorý nesplnil svoju zákonnú povinnosť a nezabezpečil bezpečnosť nebohej na ním organizovanom festivale. Pokiaľ sa žalovaný 1/ bránil tým, že zásah do osobnostných práv žalobcov a ich dcéry nezavinil, na tomto mieste súd prvej inštancie zdôraznil, že občianskoprávna ochrana

osobnosti je založená na objektívnom princípe, čo znamená, že priame zavinenie pôvodcu zásahu sa nevyžaduje. Je preto úplne nepodstatné, či žalovaný 1/ zaviniť, alebo nezaviniť neoprávnený zásah, prípadne či konal alebo nekonal v dobrej viere (v omyle). Na absolútnu objektívnu povahu zodpovednosti za nemajetkovú ujmu vzniknutú v dôsledku neoprávneného zásahu do osobnostných práv nemá vplyv dokonca ani skutočnosť, či o tomto zásahu vedel, alebo nevedel. Je možné prisvedčiť žalovanému 1/, že on sám nebol fyzickým pôvodcom zrútenia dotknutého stanu. To však nemá vplyv na jeho zodpovednosť za tento zásah a v tejto súvislosti súd prvej inštancie odkázal na svoj výklad v bode 44 svojho rozsudku. Ad C) - poslednou podmienkou stanovenou zákonom je príčinná súvislosť medzi neoprávneným zásahom a vznikom ujmy. V danej veci možno konštatovať, že existuje príčinná súvislosť medzi neoprávneným zásahom a vznikom ujmy, keď v dôsledku nesplnenia si povinnosti žalovaného 1/ zabezpečiť bezpečnosť na festivale, ktorá sa prejavila v podobe padajúceho stanu, nebohá L. utrpela zranenia, ktorým následne podľahla. S poukazom na uvedené možno ustáliť, že v danom prípade boli splnené všetky zákonom predpokladané podmienky vzniku občianskoprávných sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom do osobnosti žalobcov a ich dcéry. Tam, kde vznikla v dôsledku neoprávneného zásahu do osobnosti človeka nemajetková ujma, môže sa poškodený domáhať upustenia od pokračovania neoprávnených zásahov do jeho osobnostných práv, odstránenia následkov neoprávneného zásahu, a to najmä obnovením pôvodného stavu a poskytnutia primeraného zadosťučinenia. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali zaplata peňažnej náhrady, čo Občiansky zákonník v ustanovení § 13 ods. 2 umožňuje. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je predovšetkým skutočnosť, že morálna satisfakcia sa vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu javí ako nepostačujúca. Posúdenie splnenia tejto podmienky je predmetom voľnej úvahy súdu. Podľa ustálenej judikatúry objektívnym kritériom posúdenia dôvodnosti priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zistenie, či by v konkrétnej situácii, za ktorej k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, vzniknutú nemajetkovú ujmu vzhľadom na intenzitu, rozsah a trvanie ako závažnú pociťoval každý, kto by sa nachádzal na mieste a v postavení postihnutej osoby (uznesenie ÚS SR sp. zn. III. ÚS 154/2011). V situácii, keď došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia (do práva na rodinný život) poškodeného, keď z objektívneho hľadiska je strata jedného z členov rodiny neodčiniteľnou ujmu, ktorá postihuje všetkých ostatných členov, je náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch primeraným prostriedkom obrany proti neoprávnenému zásahu (rozhodnutie NS ČR, sp. zn. 30Cdo 2951/2004). Keďže v súdnej veci došlo v dôsledku neoprávneného zásahu žalovaného 1/ k úmrtiu člena rodiny (dcéry žalobcov), pričom toto možno spravodlivo považovať za neodčiniteľnú ujmu a ako takú by ju v rovnakej situácii pociťoval každý, zastáva súd prvej inštancie názor, že sú splnené podmienky pre takýto spôsob odškodnenia žalobcov.

5. Čo sa týka výšky peňažnej náhrady, pre jej určenie zákon ustanovuje dve kritériá, a to a) závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, pričom sa predpokladá, že čím závažnejšia bude ujma čo do svojho rozsahu, trvania, dôsledkov, odstrániteľnosti a pod., tým bude vyššia jej náhrada v peniazoch, b) okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby. V tejto súvislosti súd prvej inštancie zohľadnil tú skutočnosť, že nebohá L. bola jediným dieťaťom žalobcov, ktorí ako milujúci rodičia počas jej liečenia sledovali jej trápenie, čo v nich vyvolávalo pocity bezmocnosti, zúfalstva, strachu a pod. Po jej smrti u nich tieto pocity pretrvávali až do takej miery, že museli vyhľadať odbornú pomoc psychiatra. Žalobca 1/ dokonca prepadol alkoholu, v dôsledku čoho podstúpil opakovane aj protialkoholické liečenie. K závažnosti ujmy prispieva aj fakt, že nebohá L. mala v čase smrti len 19 rokov. Žalobcovia sa ani po 9 rokoch od jej smrti s touto stratou nevyrovnali a táto bolestivá strata ich bude sprevádzať počas celého ich života. Okrem závažnosti ujmy spôsobenej žalobcom súd prihliadol aj na tú okolnosť, že žalovaný 1/ po celý čas odmietal zodpovednosť za vzniknutú ujmu, žalobcom sa neospravedlnil, keď sa obmedzil len na konštatovanie, že mu je vzniknutej situácie ľúto, ako aj na to, že k zásahu do osobnostných práv žalobcov a ich dcéry došlo na podujatí, ktorého hlavným účelom bolo poskytnutie zábavy. Súd prvej inštancie tiež zohľadnil, že žalovaný 1/ naďalej podniká v organizovaní festivalov, keď je všeobecne známe, že festival G. organizuje každoročne bezpochyby za účelom dosiahnutia zisku. Zhrnúc všetky uvedené okolnosti dospel súd k záveru, že suma 30.000,- eur pre každého z rodičov ako peňažná náhrada za nemajetkovú ujmu je primeraná, a preto uložil žalovanému 1/ povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 30.000,- eur a žalobkyni 2/ sumu 30.000,- eur.

6. Pokiaľ žalovaný 1/ poukazoval, že výška požadovanej peňažnej náhrady je pre neho likvidačná, súd prvej inštancie uviedol, že majetkové pomery žalovaného nie sú rozhodujúcim hľadiskom pri určení výšky peňažnej náhrady, ale sú len jednou z okolností, na ktoré súd prihliada (rozhodnutie NS ČR sp. zn.

30Cdo 4083/2010). Súd prvej inštancie prihládol na majetkové pomery žalovaného 1/, ale nezistil žiadne také okolnosti, ktoré by odôvodňovali z tohto dôvodu pristúpiť k zníženiu požadovanej výšky peňažnej náhrady. Žalovaný 1/ sa tiež v tejto súvislosti bránil aj poukazom na iné rozhodnutia súdov, ktoré za rovnaký zásah do osobnostných práv (smrť blízkeho človeka) takúto výšku peňažnej náhrady nepriznali. Súd prvej inštancie konštatoval, že ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka neobmedzuje súd pri rozhodovaní o výške peňažnej náhrady. Posúdenie okolností ponecháva na úvahu súdu, ktorá však nemôže byť bezbrehá. Je nepochybné, že mantinely, v rámci ktorých by sa mala úvaha súdu pohybovať, musia byť určitým spôsobom dané, pričom táto ich danosť závisí od každého jednotlivého prípadu a zároveň musí byť podmienená dôvodmi, na ktorých sa priznanie zakladá. To však neznamená, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch musí mať pre určitý okruh zásahov do práv spojených s ochranou osobnosti taký rozsah, pri iných zase onaký rozsah. Podstatná je jedinečnosť prípadu a s tým spojená konkrétna intenzita zásahu a jej následky (rozhodnutie ÚS SR sp. zn. III. ÚS 267/2008). Z uvedeného vyplýva, že je v každom jednotlivom prípade potrebné zohľadňovať osobitosti toho ktorého prípadu a nemožno rozhodnutia súdov týkajúce sa porušení jednotlivých osobnostných práv paušalizovať. Súd prvej inštancie aj v tejto konkrétnej veci osobitosti prípadu zohľadnil a popísal. Preto vyhodnotil túto námietku žalovaného 1/ ako účelovú.

7. Žalobcovia sa okrem peňažnej náhrady za zásah do svojich osobnostných práv domáhali peňažnej náhrady vo výške 10.000,- eur aj za zásah do osobnostných práv nebohej dcéry. Túto možnosť im poskytuje ustanovenie § 15 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jeho osobnosti manželovi, deťom, a ak ich niet, tak rodičom. Je pravdou, že právo na ochranu osobnosti je rýdzo osobnej povahy a zaniká smrťou fyzickej osoby, avšak v dôsledku vyššie uvedeného zákonného ustanovenia majú osoby v ňom uvedené právo uplatňovať právo na ochranu osobnosti zomretého. Je preto nepravdivé tvrdenie žalovaného 1/, že žalobcovia, ktorí sú rodičmi nebohej, nemôžu právo na ochranu jej osobnosti uplatňovať. Inou je otázka uplatnenia peňažnej náhrady žalobcami za zásah do osobnostných práv ich nebohej dcéry. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je svojou povahou úzko späté s poškodenou fyzickou osobou a má osobný charakter najmä preto, lebo jeho cieľom je primerane vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu, ktorá tejto osobe vznikla. V prípade, ak sa satisfakcie domáhajú osoby uvedené v § 15 Občianskeho zákonníka, t.j. tzv. postmortálnej ochrany, môžu sa domáhať priznania rôznych foriem morálneho zadosťučinenia. Týmto spôsobom dôjde k naplneniu satisfakčnej funkcie tejto právnej ochrany, ako je tomu napr. pri zásahu do práva na občiansku česť a ľudskú dôstojnosť, keď po smrti fyzickej osoby ako morálna satisfakcia bude súdom určené ospravedlnenie sa zomrelej fyzickej osobe verejne v tlači a pod. Osoby podľa § 15 Občianskeho zákonníka, ktorým vzniklo originálnym spôsobom zvláštne osobnostné právo, však už v rámci posmrtnej ochrany zomrelej fyzickej osoby, nemôžu svojím menom s úspechom uplatňovať aj zadosťučinenie v peniazoch. Satisfakcia, ktorú tieto osoby môžu žiadať, musí byť totiž satisfakciou pre zomrelú fyzickú osobu, ktorej bolo zasiahnuté do jej osobnostných práv, čo explicitne vyplýva z dikcie § 15 Občianskeho zákonníka, kde je stanovené, že osoby tu uvedené môžu po smrti fyzickej osoby uplatňovať právo na ochranu jej osobnosti. Je preto vylúčené, aby tieto osoby mohli v týchto prípadoch s úspechom uplatňovať zadosťučinenie v peniazoch, pretože toto právo je pre jeho osobnú povahu obmedzené výlučne na dotknutú fyzickú osobu. Ak teda dotknutá fyzická osoba zomrela, poskytnutie peňažného zadosťučinenia niekomu inému než jej, by stratilo svoju satisfakčnú funkciu, t.j. zmierniť nemajetkovú ujmu práve dotknutej fyzickej osobe. Toto právo by pri opačnom výklade nadobudlo už majetkovú povahu a v konečnom dôsledku by ani nemohlo slúžiť stanovenému cieľu t.j. zmierniť následky zásahu do osobnostného práva zomrelej fyzickej osobe. Preto obsah práva osôb uvedených v § 15 Občianskeho zákonníka nie je zhodný s obsahom práva, ktoré patrilo zomrelej fyzickej osobe. Je to právo úplne nové a svojím obsahom odlišné od práva osoby, do práv ktorej sa neoprávnené zasiahlo a ktorá by sa mohla súdiť, ak by nezomrela (podporne vid' rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo 93/2008 ako aj rozhodnutie NS ČR sp. zn. 25Cdo 608/2002). S poukazom na uvedené súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcov v časti, ktorou sa domáhali od žalovaného 1/ zaplata sumy 10.000 eur titulom zásahu do osobnostných práv ich nebohej dcéry. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných práv a slobôd, čl. 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, čl. 12 ods. 1, čl. 15 ods. 1, 2 Ústavy SR, § 11, § 13 ods. 1, 2, 3, § 15, § 853 ods. 1, § 415, § 420 ods. 2, § 421a ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1 písm. d), § 5 zákona č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach, §232 ods. 3 CSP, o trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 CSP.

8. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný 1/ a domáhal sa, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu voči nemu zamietne. Uplatnil odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h), f), b), d) CSP. Vytýkal súdu prvej inštancie, že sa nezaoberal relevantnou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu SR, Ústavného súdu SR, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy, uložil neprimerane vysokú sumu sankcie napriek tomu, že pád stanu nespôsobil. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval za nesprávne aj z dôvodu, že usporiadateľ festivalu - jeho právny predchodca, utvoril podľa § 5 zákona č. 96/1991 Zb. vhodné podmienky na uskutočnenie podujatia, dodržal bezpečnostné aj iné predpisy, pričom vykonaným dokazovaním bolo zistené, že hlavnou príčinou pádu koncertného stanu bolo jeho nedostavenie do súladu s príručkou na stavbu stanu, ktorú povinnosť však usporiadateľ osobne neporušil, pretože stan nestaval. Nesprávne preto súd prvej inštancie vyhodnotil pasívnu vecnú legitimitáciu, keď skúmal, kto nesie za pád stanu objektívnu zodpovednosť, a nie to, kto zásah do práv na ochranu osobnosti pádom stanu spôsobil. Poukázal na znenie § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka a dôvodil, že pasívne legitimovaným v danej veci je ten, kto sa zásahu dopustil a iba voči tomu je možné domáhať sa, aby od zásahu upustil, aby odstránil následky svojho zásahu, prípadne poskytol primerané finančné zadosťučinenie. Takouto osobou nebol jeho právny predchodca. Súd prvej inštancie sa nezaoberal a neposúdil zákonné kritériá, ktorými sú okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, ako to vyžaduje § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Nesprávne preto posúdil otázku jeho pasívnej legitimitácie. V žiadnom konaní, ani opomenutí konania usporiadateľov festivalu nemožno vidieť príčinu pádu stanu, absentuje skutková príčinná súvislosť, ktorá je na vznik povinnosti z porušenia práv na ochranu osobnosti potrebná. Súd prvej inštancie správne skutkovo zistil, že pád koncertného stanu na festivalu má technický pôvod, ktorým je nedostavenie stanu bočnými plachtami, ktoré umožnilo podfúknutie stanu vetrom a jeho následný pád. Správne tiež zistil, že žalovaný 1/ stan nestaval a nejde o žiadnu jeho činnosť ani opomenutie, ktoré by pád stanu technicky spôsobil. Napriek tomu vyvodil zodpovednosť za škodu žalovanému 1/ z ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pričom predmetom konania náhrada škody nebola. Použitím analógie § 420 Občianskeho zákonníka v spojení s § 853 Občianskeho zákonníka nesprávne odvodil, že sankcie podľa § 13 Občianskeho zákonníka postihujú toho, kto na plnenie svojich povinností použil niekoho iného. V tomto ohľade namieta, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Mal za to, že takáto analógia s objektívnou zodpovednosťou za náhradu škody nie je možná v prípade ochrany osobnosti, súd prvej inštancie rozhodol v rozpore so základným princípom právnej istoty, zakotveným v čl. 2 CSP. Nepovažoval za spravodlivé, aby žalovaný 1/, ktorý nebol ani sa nedostal do žiadneho právneho vzťahu so žalobcami 1/, 2/, ktorí neboli účastníkmi festivalu a so žalovaným 1/ tak právny vzťah nemali, mal zodpovednosť za zásah do ochrany osobnosti vykonaný zjavne treťou osobou, ktorá bola jasne definovaná a zistená, teda žalovaného 2/. Nositeľom pasívnej vecnej legitimitácie je osoba, ktorá neoprávnený zásah spôsobil, nie osoba, na ktorú súd prvej inštancie preniesol zodpovednosť použitím analógie objektívnej zodpovednosti na náhradu škody. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Cdo/168/2009 a uviedol, že povinnosť poskytnúť zadosťučinenie podľa § 13 Občianskeho zákonníka je subjektívne spätá s tým, kto sa zásahu do týchto práv iného dopustil, jedná sa preto o výlučnú osobnú povinnosť tohto subjektu, ktorá neprechádza na ďalšiu osobu. Nositeľom hmotnoprávnej povinnosti je v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka subjekt, ktorý neoprávnený zásah do osobnostných práv spôsobil, t. j. žalovaný 2/. Uvedenú námietku vzniesol už pred súdom prvej inštancie, ktorý nedal na túto námietku žiadnu konkrétnu odpoveď, čím mu znemožnil svojim nesprávnym procesným postupom, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Porušil tiež princípy právnej istoty, teda stav, v ktorom žalovaný 1/ môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít. Naplnil tak odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP, keď svoje rozhodnutie súd prvej inštancie neodôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Súd prvej inštancie v rozpore so skutočným stavom, keď neexistuje zistenie ani preukázanie takých okolností, za ktorých by do zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcov došlo žalovaným 1/, nezistil žiadne skutkové zistenia - okolnosti, za ktorých by k porušeniu práva došlo žalovaným 1/, konštatoval nesprávne a nesúvisiace skutkové zistenia, ktorými výšku priznanej náhrady nemožno odôvodniť, v ktorých skutočnostiach videl naplnenie odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP. Súd prvej inštancie nesprávne aplikoval na vec nevzťahujúcu právnu normu (analógiu podľa § 853 ods. 1, § 415 s ustanovením § 421 a nasl. Občianskeho zákonníka), pretože ustanovenie § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka majú svojou povahou komplexný charakter a je zrejmé, že povinnou osobou z práva na ochranu osobnosti je osoba, ktorá neoprávnený zásah spôsobil.

Analogické použitie objektívnej zodpovednosti za náhradu škody je vylúčené na odvolanie zodpovednosti za zásah, pretože povinným subjektom zo zásahu môže byť len priamo osoba, ktorá sa zásahu dopustila, jedná sa preto o výlučne osobnú povinnosť tohto subjektu, ktorá neprechádza na ďalšiu osobu. Nesprávne preto súd prvej inštancie aplikoval ustanovenie § 5 zákona č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení svojho rozsudku nesprávne vysporiadal s jeho podstatnou právnou argumentáciou a procesnou obranou, že nie je vo veci pasívne legitimovanou osobou. Ďalej uviedol, že neporušil žiadnu svoju právnú povinnosť, stan nestaval, túto činnosť zabezpečoval dodávateľskými osobami a musel pritom vychádzať z prezumpcie správnosti postupu takéhoto dodávateľa a oprávnené sa spoliehal na to, že pri svojej činnosti neporuší zákon, resp. nespácha trestný čin. Nemohol vychádzať z predpokladu, že sa pri stavbe prenosného stanu žalovaný 2/ dopustí činnosti, ktorá vyústila do tragickej udalosti. Ďalej vytýkal súdu prvej inštancie, že v konaní nebolo vykonané ani navrhnuté žiadne dokazovanie k určeniu požadovanej výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Požadovaná výška náhrady nemajetkovej ujmy je neprimeraná a nedôvodná, poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR, sp. zn. IV.ÚS 302/2010, rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5 Cdo/34/2011, sp. zn. 3Cdo/46/2010, sp. zn. 1Cdo/77/2009, kde bola suma náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch priznaná súdom pri úmrtí blízkej osoby v nižšom rozsahu ako v danej veci. Zopakoval, že za pád stanu zodpovedá žalovaný 2/, ktorý ho mal dodať v stave spôsobilom na užívanie a na svoje náklady ich v takomto stave udržiavať počas celého festivalu v zmysle ustanovenia § 644 Občianskeho zákonníka. Nedostavanie stanu tak ide na výlučne žalovaného 2/, ktorý musí znášať i následky spôsobené na právach na ochranu osobnosti. Súdom priznaná výška náhrady v sume 60.000,- eur je nepredvídateľná, vybočuje z medzí predvídateľnosti výšky náhrady v porovnaní s inými rozhodnutiami súdov v prípadoch úmrtí, spôsobených blízkym osobám. Rozhodnutie súdu prvej inštancie v tomto smere nebolo riadne odôvodnené. Poukázal v tomto na rozhodnutie Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 236/06, rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Cdo/170/2005, rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva. Pokiaľ sa odvolací súd nebude s jeho námietkami zaoberať, takýto postup je nezlučiteľný so zásadou spravodlivého súdneho konania. Ďalej vytýkal súdu prvej inštancie, že nevzal do úvahy (vec nesprávne právne posúdil), že jeho právny predchodca vyčerpal právnú povinnosť (splnil povinnosť) zabezpečiť bezpečnosť návštevníkov proti pádu stanu angažovaním, t. j. zabezpečením špecializovanej odbornej osoby na stavbu, prevádzku a nájom koncertných stanov. Samotný pád stanu nie je dôkazom, že usporiadateľ svoju povinnosť zabezpečiť bezpečnosť účastníkov voči pádu stanu nesplnil. Pád stanu bol zapríčinený jeho podfúknutím v dôsledku nedostavania stanu - stavbu stanu však žalovaný 1/ zabezpečil práve odborne spôsobilou osobou, ktorá svoje povinnosti porušila. Pád stanu tak je v priamej príčinnej súvislosti s údajným nezabezpečením bezpečnosti návštevníkov pred pádom stanu. Skutkové okolnosti uvádzané v bode 46. rozhodnutia súdu prvej inštancie nie sú okolnosťami, za ktorých k porušeniu práva žalobcov došlo, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Vzal ako priťažujúce okolnosti pre žalovaného 1/ pre určenie výšky náhrady, že sa po celý čas právne bránil, súd ho potom trestá za výkon svojich práv v súdnom konaní. Napriek tomu, že súd uviedol, že morálna satisfakcia neprichádza do úvahy, neuviedol, aký dopad malo mať údajné neospravedlnenie sa na vznik porušenia - zásahu do práva na ochranu osobnosti, pričom konateľ žalovaného 1/ bol v kontakte so žalobcami a ich dcérou, bol na pozvanie účastníkom pohrebu a karu, ide však o dôverný vzťah, ktorý nezverejňuje. Vytýkal súdu prvej inštancie, že ho peňažnou sankciou trestá za to, že naďalej podniká. Súd prvej inštancie zistil správne skutkový stav v bodoch 7. až 27. rozsudku. Mal za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia aj z dôvodu, že analógia podľa § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka nie je prípustná, pretože vzťahy občianskoprávne, konkrétne právo na ochranu osobnosti a z porušenia tohto práva vyplývajúce práva, sú osobitne v zákone upravené komplexne, bez možnosti dotvárania analógiou. Zodpovednosť je vo veciach ochrany osobnosti riešená jednoznačne a je na tom subjekte porušenia práv, ktorý sa zásahu dopustil (rozhodnutie NS SR sp.zn. 4Cdo 168/2009). Zdôraznil, že v konaní sa nebráni len tým, že zásah nezavinil, ale predovšetkým, že zásah nespôsobil. Žiadne porušenie povinnosti usporiadateľov festivalu neexistuje, ktoré by spôsobilo pád stanu, a tým následok zásahu do práv žalobcov na ochranu osobnosti. Súhlasil, že zásah do práva na ochranu osobnosti nevyžaduje zavinenie. Súd prvej inštancie však zamenil neexistenciu zavinenia na strane žalovaného 1/ za neexistenciu zásahu právnym predchodcom žalovaného 1/ do osobnostných práv žalobcov. Súd prvej inštancie tak nevyriešil správne otázku príčinnej súvislosti, ktorá sa podľa konštantnej judikatúry súdov vyžaduje na vznik zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, medzi porušením právnej povinnosti a následkov v podobe neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti. Súd nevzal do úvahy právne významnú skutočnosť, že žalobcovia neboli účastníci festivalu a žiadna škoda v zmysle Občianskeho zákonníka im nevznikla, ktorá by bola predmetom tohto konania.

Zásah do práva na ochranu osobnosti je odlišná právna kategória než škoda. Zákon neupravuje pri nárokoch na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch prenos zodpovednosti na inú osobu z toho, kto zásah reálne spôsobil. Právna predvídateľnosť rozhodnutia je neoddeliteľným aspektom rozhodnutia tak, aby rozhodnutie mohlo splniť požiadavky konštantnej judikatúry ESLP. Súd prvej inštancie sa s tým nevysporiadal. Zdôraznil, že žalobcovia, ktorí neboli účastníkmi festivalu, sa do právneho vzťahu dostali len so staviteľom stanu - žalovaným 2/, ktorého neodborná činnosť pádu stanu zjavne spôsobila, a to podľa ustanovení § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože do ich práv zasiahol žalovaný 2/ spôsobením pádu stanu. S touto právne významnou skutočnosťou sa súd prvej inštancie nevysporiadal, i keď vylučuje existenciu pasívnej legitímácie žalovaného 1/. Pretrhuje sa tým akákoľvek príčinná súvislosť voči žalovanému 1/. K nesprávnemu právnemu posúdeniu a nedôvodnosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch uviedol, že súd vzal do úvahy len kritérium závažnosti vzniknutej ujmy, ale nie okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, neaplikoval tak na vec dôsledné znenie ustanovenia § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Nevzal do úvahy, že príčiny pádu stanu nespôsobil žalovaný 1/ ani jeho právny predchodca ako usporiadateľ festivalu, bol len nájomcom stanu a že dôvody pádu stanu boli spôsobené treťou osobou. Aplikáciou analógie je potrestaný peňažnou sankciou za následok, ktorý nespôsobil, pričom výška peňažnej sankcie je extrémne vysoká a neprimeraná vzhľadom na okolnosti, za ktorých k zásahu do práva na ochranu osobnosti došlo. Táto okolnosť mala výrazne znížiť určenú výšku náhrady vo vzťahu k žalovanému 1/. V rozhodnutí súdu prvej inštancie sa nenachádzajú relevantné dôvody určujúce výšku a odôvodňujúce jej primeranosť voči žalovanému 1/, keď súd sa zamerával len na závažnosť vzniknutej ujmy, nie na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Rozsudok je nepreskúmateľný v tomto ohľade. Okrem toho súd nevzal pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy do úvahy ani ustanovenie § 143 Občianskeho zákonníka, že žalobcovia sú manželia, nemajú zrušené ani zúžené BSM, a tým sa každému zo žalobcov ako manželov v dôsledku dostáva suma 60.000,- eur, ktorá nie je primeraná ani z pohľadu prijímateľa.

9. Žalobcovia vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a priznal im náhradu trov odvolacieho konania. K žalovaným 1/ namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu jeho pasívnej vecnej legitímácie uviedli, že túto súd prvej inštancie správne posúdil, poukázali na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 6Co/837/2015, v ktorom rovnako vystupoval žalovaný 1/ a v ktorom už krajský súd konštatoval existenciu jeho pasívnej vecnej legitímácie. Uvedené závery o pasívnej vecnej legitímácii žalovaného 1/ sú identické s odôvodnením rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo/228/2012. K tvrdeniu žalovaného 1/ o nedostatočnom odôvodnení rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR uviedli, že rozhodnutia uvádzané žalovaným 1/ sa týkajú odlišných prípadov a nepredstavujú záväznú rozhodovaciu prax, ako to tvrdí žalovaný 1/. Poukázali na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 9Co/330/2012, kde žalobcom bola priznaná nemajetková ujma vo výške 200.000,- eur, rozsudok Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 10Co/909/2015, z tohto dôvodu neobstojí argumentácia žalovaného 1/, v ktorom odôvodňuje neprimeranosť priznanej nemajetkovej ujmy. V danom prípade išlo o smrť jedinej dcéry žalobcov na hudobnom festivale na Slovensku, kde žalobcovia mohli mať legitímne očakávania, že bezpečnosť ich jedinej dcéry bude riadne zabezpečená, čo zjavne nebola a k bezpečnosti účastníkov festivalu pristupoval žalovaný 1/ maximálne nezodpovedne a ľahkovážne. Zotrvali na tom, že žalovaný 1/ porušil ustanovenie § 5 zákona č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach, zároveň porušil všeobecnú prevenčnú povinnosť podľa ustanovenia § 415 Občianskeho zákonníka, ktorú na seba prevzal ako organizátor verejného kultúrneho podujatia. Je nesporné, že stan bol prevádzkovaný na festivale G. v roku 2009 na základe nájomnej zmluvy, ktorá je pre žalovaných 1/, 2/ platná a záväzná. Podľa bodu 14 tejto zmluvy mal žalovaný 1/ osobitne dbať pri prevádzke stanu na búrky a lejaky a pri stupni vetra 8 prevádzku stanu ukončiť. Podľa bodu 15 zmluvy bol prenajímateľ (žalovaný 2/) povinný poskytnúť nájomcovi (žalovanému 1/) na celú dobu podujatia na mieste minimálne jednu odborne spôsobilú osobu. Podľa bodu 16 zmluvy bol žalovaný 1/ povinný pri akejkoľvek búrke držať stan opláštený po celom bočnom obvode. Konateľ žalovaného 1/ uviedol, že o tom, že žiadny zástupca žalovaného 2/ sa nenachádza po celú dobu podujatia na mieste, sa dozvedel až po páde stanu, ktorú výpoveď vyvrátila svedkyňa T. T. v trestnom konaní. Žalovaný 1/ tak od počiatku prevádzkoval stan bez zástupcu právneho predchodcu žalovaného 2/ (technickým dozorom) alebo riadne nevedel, kto konkrétne je zodpovednou osobou právneho predchodcu žalovaného 2/ a nepretržitú prítomnosť tejto zodpovednej osoby nepreveroval, čím porušil ust. § 5 zákona o verejných kultúrnych podujatiach. Ide o zásadné a zarážajúce porušenie bezpečnostných predpisov pri usporiadaní verejných kultúrnych podujatí, za ktorých dodržiavanie bol priamo zodpovedný žalovaný 1/. Išlo o primárnu príčinu smrti ich jedinej dcéry. Poukázali na skutočnosť, že D. Y.D. vydal výstrahu prvého stupňa s tým, že sa očakávalo

množstvo zrážok pri búrkach a rýchlosť vetra v nárazoch pri búrkach vzrástla na 17 až 25 m/s, čo podľa Beaufortovej stupnice sily vetra, ôsmy stupeň uvedenej stupnice zodpovedá rýchlosti vetra 17,2 až 20,7 m/s. Žalovaný 1/ tak vopred vedel, ale aj mal vedieť, že miesto festivalu zasiahne búrka a v takomto prípade platilo, že mal dbať pri prevádzke stanu na búrky a lejaky a držať stan po celom obvode uzavretý, o čom žalovaný 1/ vedel, lebo nájomnú zmluvu v takomto znení uzavrel. Spadnutý stan bol v rozhodnom čase jediným koncertným stanom na festivale G., v ktorom prebiehali hudobné vystúpenia, aj keď v ostatných koncertných stanoch bola prevádzka pre krajne nepriaznivé poveternostné podmienky samotným žalovaným 1/ ukončená. Napriek tomu zamestnanci žalovaného 1/ informovali niektorých účastníkov festivalu, aby sa ukryli pred dažďom práve v predmetnom stane s odôvodnením, že tento stan očakávanú silu vetra vydrží. Oprávnenie ukončiť prevádzku festivalu a aj prevádzku predmetného stanu mal jediný konateľ žalovaného 1/ - C. T., ako jediná na to oprávnená osoba, a tú aj využil, avšak až po páde stanu, teda neskoro. Povinnosťou žalovaného 1/ bolo zabezpečovať odbornú kontrolu stanu počas celej doby trvania festivalu a prijať opatrenia vzhľadom na predpokladaný vývoj počasia dňa 18.07.2009 na zabezpečenie bezpečnosti účastníkov festivalu, čo nesplnil. Objektívna zodpovednosť žalovaného 1/ za namietaný zásah do práv žalobcov, bola súdom v rozsudku riadne preukázaná, presvedčivo odôvodnená a žalovaný 1/ uvedenou hrubou nebanalnosťou v podstatnej časti tento drastický zásah do práv žalobcov aj zaviniť. Pokiaľ ide o neprimeranosť priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, poukázali na rozhodnutie Okresného súdu Bratislava I. sp. zn. 4C/88/2010, ktorým bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy spôsobená nesprávnym úradným postupom štátu vo výške 150.000,- eur a vo veci nešlo o porušenie základného práva na život, ktoré má požívať najvyššiu ústavnú ochranu. Súd prvej inštancie pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy primárne kládol dôraz na závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, ktorú žalovaný 1/ ani nerozporoval. Ak žalovaný 1/ namietá, že ospravedlnenie žalobcom nie je skutočnosťou, ktorá má vplyv na náhradu nemajetkovej ujmy, nie je správna, čo potvrdzuje aj právna teória. Ak žalovaný 1/ namietá, že jeho ďalšia podnikateľská činnosť nie je relevantná pri posúdení výšky náhrady nemajetkovej ujmy, tak súd len zohľadnil, aby priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy nebola pre žalovaného 1/ likvidačná, teda zoberal do úvahy aj kritérium na prospech žalovaného 1/. Žalovaný 1/ cyklicky opakuje, že s celou tragédiou nemá nič spoločné a žiadnu právnu povinnosť neporušil. V celom konaní ignoroval a aj doposiaľ ignoruje nájomnú zmluvu a povinnosti, ktoré mu z nájomnej zmluvy vyplývali, a ktoré preukázateľne zanedbal.

10. K podanému odvolaniu žalovaného 1/ sa vyjadril i žalovaný 2/, proti ktorému bola žaloba zamietnutá, navrhol rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch I., II. a IV. ako vecne správny potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania. Uviedol, že žalovaný 1/ podáva odvolací návrh, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu voči nemu zamietne, nenavrhuje rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť tak, že ho zaviazá k zaplateniu nemajetkovej ujmy. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie vo vzťahu k nedostatku svojej pasívnej vecnej legitímácie a tento považuje za správny. Zdôraznil, že nikdy nebol ani nemohol byť v predmetnom spore pasívne vecne legitimovanou osobou, nakoľko nevstúpil do žiadneho zmluvného vzťahu s dcérou žalobcov, nebol organizátorom predmetného kultúrneho podujatia, nevzťahovali sa na neho ustanovenia zákona č. 96/1991 Zb., ani všeobecne záväzné nariadenie mesta P. č. 4/2002 o verejných, kultúrnych, telovýchovných, športových a turistických podujatiach, porušením ktorých argumentovali žalobcovia. Za tvrdý zásah do osobnostných práv žalobcov môže niesť zodpovednosť výlučne jedine žalovaný 1/ ako organizátor dotknutého kultúrneho podujatia, na ktorom dcéra žalobcov utrpela zranenia, ktorým žiaľ v konečnom dôsledku podľahla. Zdôraznil, že použitie analógie v takýchto prípadoch, ako v danej veci, je absolútne bežné a vyplýva z dikcie ust. § 853 v spojení s § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Za nekorektné považoval, že žalovaný 1/ hrubo a nevhodne dezinterpretuje odôvodnenie napadnutého rozsudku a pokúša sa vykladať výrokovú časť spôsobom, v zmysle ktorého by mal za tvrdý zásah do práva žalobcov na ochranu osobnosti niesť on zodpovednosť, čo nevyplýva zo žiadnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku. Za nevyhnutné považoval zdôrazniť skutočnosť, že súd prvej inštancie v žiadnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku nekonštatuje jeho zodpovednosť za zásah do osobnostných práv žalobcov ani neuvádza, že by mal porušiť akúkoľvek povinnosť, či už zmluvnú, alebo zákonnú. Žaloba voči nemu bola v celom rozsahu zamietnutá, pričom dôvodom, pre ktorý bol žalovaný 1/ zaviazaný uhradiť žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je absolútna povaha objektívnej zodpovednosti žalovaného 1/ za nemajetkovú ujmu vzniknutú v dôsledku neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcov a ich dcéry. Žalovaný 1/ sa snaží zbaviť zodpovednosti za tvrdý zásah do práva na ochranu osobnosti poukazovaním na rôzne pochybenia zo strany žalovaného 2/ pri výstavbe stanu, pričom táto procesná obrana je absolútne irelevantná v tomto druhu civilného konania a je celkom bez významu s

ohľadom na postavenie žalovaného 1/ a charakteru uplatňovaného nároku. Zotrvával na svojej skutkovej a právnej argumentácii, že stan bol postavený technicky správne a bol žalovanému 1/ odovzdaný v stave spôsobilom na riadnu prevádzku v jeho otvorenej verzii. Zdôraznil, že v danej veci bolo vykonané viacero znaleckých posudkov, pričom žalovaný 1/ skresľujúco a účelovo poukazuje na znalecké posudky, z ktorých malo vyplývať, že najpodstatnejším dôvodom pádu stanu je jeho podfúknutie v dôsledku neopláštenia stanu bočnými plachtami, teda v dôsledku chyby prenajímateľa a staviteľa, ktorým je právny nástupca žalovaného 2/, čo považuje za skresľujúce a účelové, nakoľko existujú i ďalšie znalecké posudky, ktoré túto skutočnosť negujú. Zotrvával na tvrdení, že chýbajúce bočné steny nie sú technickou chybou pri stavbe stanu, ale sú spôsobom stavby stanu v jeho otvorenej verzii, ktorú si žalovaný 1/ vymienil. Žalovaný 1/ sa bez ďalšieho spoliehal na to, že konštrukcia stanu vydrží aj nápor vetra, počas ktorého už stan nemal byť prevádzkovaný v žiadnej jeho verzii, teda ani v otvorenej verzii, ani v tzv. zatvorenej verzii, na ktorú skutočnosť navrhoval vykonať dokazovanie. Súd prvej inštancie takéto dokazovanie nevykonával, nakoľko by prekročil rámec posudzovanej veci, čo rešpektuje, nakoľko žalovaný 1/ ako organizátor predmetného kultúrneho podujatia zodpovedá za tvrdený zásah do práva žalobcov na ochranu osobnosti bez ohľadu na jeho tvrdenia, snahou ktorých je preniesť zodpovednosť na žalovaného 2/. Nestotožnil sa s námietkou žalovaného, že súd prvej inštancie napadnutý rozsudok nedostatočne odôvodnil, nakoľko súd prvej inštancie podrobne a vyčerpávajúco konkretizuje dostatočné relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil, pričom dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa týka tak skutkovej, ako aj právnej stránky samotného rozhodnutia. Jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom sa súd prvej inštancie vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré boli pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne relevantné s tým záverom, že žalovaný 1/ porušil svoju povinnosť zabezpečiť bezpečnosť návštevníkov kultúrneho podujatia, ktoré sám organizoval. Výsledok rozhodovacej činnosti súdu prvej inštancie je jasný, zrozumiteľný a dostatočne odôvodnený.

11. K vyjadreniu žalobcov a žalovaného 2/, žalovaný 1/ uviedol, že poukazuje na dôvody uvedené vo svojom odvolaní zo dňa 23.11.2018. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/15/2012, ktoré preukazuje nezákonnosť postupu súdu prvej inštancie pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch pre žalobcov a z ktorého vyplýva, že súdy nevzali do úvahy ust. § 5 ods. 1 veta druhá zákona č. 215/2006 Z. z. v zmysle ktorého, ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodného v sume 50- násobku minimálnej mzdy a tiež nepovažoval za riadne odôvodnený záver o primeranosti prisúdenej sumy 120.000,- eur bez zohľadnenia ďalších právnych predpisov upravujúcich obdobnú problematiku. Súd vôbec nezdôvodnil, prečo by mal žalovaný 1/ ako obchodná spoločnosť poskytnúť čokoľvek viac než limit, ktorý zákonodarca stanovil štátu, ktorého je zároveň zákonodarcom. V právnom štáte nemôže byť zároveň spravodlivé, aby usporiadateľ festivalu, ktorý nemá k dispozícii právne prostriedky štátu na predchádzanie trestným činom mal zaplatiť viac ako sumu, ktorý pre taký prípad stanovil zákonom štát sám sebe. Priznané sumy po 30.000,- eur sú tak neprimerané a neodôvodnené. Poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 267/2008. Žiadal, aby odvolací súd rozhodol v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, a pokiaľ by dospel k právnemu názoru o existencii pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 1/, aby rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vrátil mu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a posúdenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v súlade so zákonnými kritériami a rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít za účelom zabezpečenia právnej istoty.

12. Žalobcovia vo svojom písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného 1/ navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil. Uviedli, že Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí sp. zn. 6MCdo/15/2012 svoj názor neformuloval tak, že iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie majú predstavovať strop pri priznávaní primeraného zadosťučinenia podľa Občianskeho zákonníka. Tieto predpisy súdy môžu, ale aj nemusia zobrať do úvahy, a to podľa okolností prípadu. Ak by mal platiť názor žalovaného, týkajúci sa stropu pri priznávaní primeraného zadosťučinenia, nemohli by súdy vyniesť rozsudky, na ktoré poukazovali vo svojom vyjadrení, ktoré sú právoplatné a vykonateľné. K tomuto sa žalovaný 1/ z neznámych dôvodov nevyjadril. Predložili rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2Co/371/2014, ktorým bola poškodenej osobe - sudcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 100.000,- eur za nesprávny úradný postup štátu. Uvedený rozsudok vyvracia názor žalovaného 1/ o neprimeranosti náhrady nemajetkovej ujmy, keďže v uvádzanom rozsudku išlo o nezákonnú prehliadku kancelárie sudcu a nie o stratu života mladého 19-ročného človeka, čo je najzávažnejší zásah do práva kohokoľvek, teda vrátane žalobcov. Tento rozsudok vyvracia názor žalovaného 1/ o diferencovaní výšky povinnosti

nahrádzať nemajetkovú ujmu subjektmi verejného práva a subjektmi súkromného práva. O nesprávnosti názoru žalovaného 1/ o neprimeranosti náhrady nemajetkovej ujmy pre žalobcov dosvedčuje aj nález Ústavného súdu SR III. ÚS 754/2016, ktorý sa týkal priznania celkovej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 35.000,- eur za trestné stíhanie žalobcu trvajúce 55 mesiacov a väzby 3 mesiace, ktorý i s poukazom na rozhodovacia prax všeobecných súdov v Českej republike, ktoré nepovažujú za neprimerané odškodnenie väzby vo výške 1.000,- eur za mesiac jej trvania, nepovažoval odškodnenie zostávajúcich 52 mesiacov trestného stíhania sumou 620,- eur za mesiac trvania trestného stíhania za neadekvátne. V tejto veci išlo o nezákonné trestné stíhanie vo výške 55 mesiacov a nie o stratu života mladého 19-ročného človeka, a napriek tomu bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 35.000,- eur a ústavný súd náhradu považoval za adekvátnu.

13. Ďalšie písomné vyjadrenia k veci podané neboli.

14. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec v zmysle § 378 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania, podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP.

15. Rozsudok súdu prvej inštancie nebol stranami sporu spochybnený vo výroku III., V., v týchto výrokoch rozsudok súdu prvej inštancie nadobudol právoplatnosť a odvolací súd sa ho nedotýkal.

16. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce námietky, ktoré boli v odvolaní žalovaným 1/ vo veci samej vznesené a v plnom rozsahu sa stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Odvolacie námietky žalovaného 1/ sú prevažne totožné ako námietky, ktoré uplatnil pred súdom prvej inštancie, s ktorými sa súd prvej inštancie dôsledne a podrobne vysporiadal. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie vykonal vo veci rozsiahle (dostatočné) dokazovanie, vyhodnotil dôkazy v konaní vykonané každý jednotlivo a všetky vo vzájomnej súvislosti. Odôvodnil, z akých dôvodov, a ktoré tvrdenia strán sporu mal preukázané, a ktoré nie, uviedol svoje skutkové zistenia, ktoré z dokazovania vyplynuli a na vec aplikoval správne právne predpisy, ktoré i správne vyložil. Námietky žalovaného 1/ uvedené v podanom odvolaní preto nemohli v danej veci privodiť zmenu napadnutého rozsudku. Z tohto dôvodu si odvolací súd osvojil dôvody napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie v danej veci a v podrobnostiach na ne v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP odkazuje. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie dodáva nasledovné :

17. V danej veci sa žalobcovia domáhali náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka v dôsledku smrteľného úrazu ich dcéry L., ktorý utrpela dňa 18.07.2009 počas hudobného festivalu G. pri páde stanu. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na závere, že pasívne legitimovaným subjektom v danej veci je žalovaný 1/, ktorý je výlučne zodpovedný za zásah do osobnostných práv žalobcov a ich dcéry jednak z dôvodu porušenia zákonných povinností vyplývajúcich mu z ust. § 5 zákona č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach, z ktorého mu vyplýva povinnosť zabezpečiť bezpečnosť účastníkov festivalu medzi nimi i nebohej L., jednak z dôvodu vyplývajúceho analogicky (§ 853 Občianskeho zákonníka) z ust. § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka (zodpovednosť za škodu spôsobenú osobami, ktoré na výkon svojej činnosti použil). Zdôraznil, že týmto záverom nie je dotknutá zodpovednosť žalovaného 2/ voči žalovanému 1/ za spôsobenú škodu vyplývajúcu z ich vnútorného vzťahu.

18. Žalovaný 1/ s rozhodnutím súdu prvej inštancie nesúhlasil, namietal predovšetkým svoju pasívnu legitímáciu v tomto súdnom konaní, ako i výšku priznanej nemajetkovej ujmy, vytýkal nedostatočné odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, uplatnil odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h), f), b), d) CSP.

19. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že dcéra žalobcov, L., sa dňa 18.07.2009 zúčastnila na kultúrnom podujatí - festivale J. G., kde v dôsledku pádu stanu utrpela závažné zranenia, ktorým dňa XX.XX.XXXX podľahla. Sporným nebolo, že touto skutočnosťou bolo zasiahnuté do osobnostných práv žalobcov, do práva na rodinný život, ako aj do práv nebohej L., a to do práva na život.

20. Žalovaný 1/ v konaní tvrdil, že pád stanu nezavinil, nenesie zodpovednosť za zásah do osobnostných práv žalobcov, s ktorými nie je v žiadnom právnom vzťahu a dôvodil, že poskytnúť zadostučinenie podľa § 13 Občianskeho zákonníka je subjektívne späté s tým, kto sa zásahu do týchto práv iného

dopustil, jedná sa o výlučne osobnú povinnosť tohto subjektu a neprechádza na ďalšiu osobu. Tvrdil, že osobou, ktorá mala niesť zodpovednosť za zásah do osobnostných práv žalobcov, je tak žalovaný 2/. Preto, že súd prvej inštancie nesprávne na vec aplikoval ust. § 5 zák. č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach a analógiu podľa § 853 ods. 1 a ust. § 415 s ust. § 420 a násl. Občianskeho zákonníka.

21. Uplatnil tak odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP.

22. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje svoje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav, dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových zistení vyvodil nesprávne právne závery.

23. Podľa § 5 zákona č. 96/1991 o verejných kultúrnych podujatiach usporiadateľ zodpovedá za utvorenie vhodných podmienok na uskutočnenie podujatia a za zachovanie poriadku počas jeho priebehu, za dodržiavanie príslušných autorskoprávných, daňových, zdravotno-hygienických, požiarň, bezpečnostných a iných právnych predpisov a za umožnenie výkonu dozoru na to oprávneným orgánom.

24. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva pre usporiadateľa kultúrneho podujatia, že má nielen povinnosť dodržiavať autorské predpisy, iné predpisy (napríklad zákaz podávania alkoholických nápojov mládeži), ale i povinnosť dodržiavať predpisy, ktoré sa týkajú bezpečnosti alebo zachovania poriadku a podobne. Z dôvodovej správy k citovanému zákonnému ustanoveniu vyplýva, že vymedzuje základnú všeobecnú zodpovednosť usporiadateľa, ktorej rozsah a obsah môže byť pri niektorých podujatiach aj širší, ak tak určujú príslušné osobitné predpisy.

25. Pokiaľ súd prvej inštancie neoprávnenosť zásahu do práv žalobcov chránených Občianskym zákonníkom (najmä práva na rodinný život) vzhľadom na konaní žalovaného 1/, resp. jeho právneho predchodcu, ktorý si neplnil svoju zákonnú povinnosť a nezabezpečil bezpečnosť ich dcéry, ktorá sa na základe zakúpenia vstupenky, zúčastnila na ním organizovanom verejnom kultúrnom podujatí - festivale J. G., bol jeho záver správny, nakoľko povinnosť zabezpečiť jej bezpečnosť vyplýva pre žalovaného 1/ z citovaného zákonného ustanovenia. Správne súd prvej inštancie tiež zdôraznil, že občianskoprávna ochrana osobnosti je založená na objektívnom princípe, čo znamená, že priame zavinenie pôvodcu zásahu sa nevyžaduje, je preto nepodstatné, či žalovaný splnil, alebo nesplnil všetky svoje povinnosti, ktoré mu vyplývali zo zmluvy o nájme, týkajúcej sa predmetného stanu uzavretej medzi žalovanými 1/,2/. Tvrdenie žalovaného 1/, že on sám nebol fyzickým pôvodcom zrušenia dotknutého stanu, nemá vplyv na jeho zodpovednosť za zásah do osobnostných práv žalobcov.

26. Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je jednak to, že došlo k neoprávnenému zásahu a jednak to, že zásah bol objektívne spôsobilý, aby z neho vznikla ujma na právach chránených ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka, pričom oba predpoklady musia byť splnené. Neoprávnenosť každého zásahu do práv chránených statkov, teda aj zásahu do osobnosti fyzickej osoby, tvorí objektívnu kategóriu, ktorá predstavuje záporné hodnotenie zásahu do osobnosti fyzickej osoby. Túto objektívnu kategóriu treba odlišovať od zavinenia ako subjektívnej kategórie. Zásah podľa § 13 Občianskeho zákonníka môže spočívať tak v aktívnom správaní pôvodcu zásahu, ako aj v jeho pasívnom správaní, ktoré spočíva predovšetkým v nesplnení konkrétnej právnej povinnosti, v danej veci v porušení povinnosti zabezpečiť bezpečnosť účastníkov kultúrneho podujatia.

27. Odvolací súd zdôrazňuje, že pre právnické osoby je charakteristické to, že svoju vôľu nevytvárajú samostatne, ale prostredníctvom tých fyzických osôb, ktoré sú na to určené. Len prostredníctvom fyzických osôb právnická osoba tiež prejavuje svoju vôľu navonok, koná, robí právne úkony, zakladá právne vzťahy, vstupuje do právnych vzťahov, uplatňuje práva a plní povinnosti z týchto vzťahov. Ak bezprostredným pôvodcom zásahu do osobnosti bola iná fyzická alebo právnická osoba, ktorá bola právnickou osobou použitá na výkon jej činnosti, treba vyriešiť otázku, či konanie tejto osoby je zásahom, za ktorý nesie zodpovednosť ona sama (bezprostredne konajúca osoba) alebo táto právnická osoba. Ustanovenia § 11 a násl. Občianskeho zákonníka neobsahujú úpravu, ktorá by osobitne riešila túto otázku.

28. Podľa § 853 Občianskeho zákonníka platí, že občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie. V tomto ustanovení Občianskeho zákonníka je upravená analógia. Analógia legis (analógia zákona) sa používa ako forma aplikácie zákona vtedy, keď treba riešiť otázku, riešenie ktorej nie je síce v zákone upravené, ale ten istý zákon upravuje riešenie podobného prípadu. Vychádza sa pritom z predpokladu, že zákonodarca by podľa rovnakých zásad upravil aj daný prípad. Odvolací súd zastáva názor, že právnym vzťahom zodpovednosti za nemajetkovú ujmu spôsobenú na osobnostných právach fyzickej osoby (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) sú obsahom a účelom najbližšie právne vzťahy zodpovednosti za majetkovú ujmu (škodu) spôsobenú v majetkovej sfére poškodeného (§ 420 a nasl. Občianskeho zákonníka).

29. V zmysle § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka platí, že škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá.

30. Analogicky (§ 853 Občianskeho zákonníka v spojení s § 420 ods. 2 tohto zákonníka), pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou (pre posúdenie, či išlo o takúto činnosť, je určujúca existencia miestneho, časového a vecného vzťahu k plneniu danej činnosti). Rovnaký právny názor je zastávaný aj v publikácii Československé občianske právo, I. zväzok, Obzor Bratislava 1973, str. 167 a 168 a tiež v Zborníku III. Najvyššieho súdu, SEVT 1980, str. 182. Rovnako aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení z 23. augusta 2007 sp. zn. I. ÚS 137/07 uviedol, že „podľa všeobecných ustanovení občianskeho hmotného práva je otázka zodpovednosti za škodu (vrátane zodpovednosti za nemajetkovú ujmu) konštituovaná tak, že za škodu, resp. za ujmu zodpovedá ten, kto ju spôsobil, pričom v prípade škody, resp. ujmy spôsobenej právnickou osobou, ide o činnosť tých fyzických osôb, ktoré právnická osoba na túto činnosť použila (§ 420, ako aj § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka)“.

31. Vzhľadom na uvedené odvolací súd udáva, že sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že pri určení subjektu, ktorý znáša sankcie v prípadoch, keď bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou či inou fyzickou osobou na takúto jej činnosť, treba vychádzať zo zásady, že tieto občianskoprávne sankcie podľa ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka postihujú (s použitím analógie § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 853 Občianskeho zákonníka) práve tú právnickú osobu, či fyzickú osobu, ktorej takýto neoprávnený zásah možno pripísať (viď napr. i rozsudok Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 30 Cdo 2837/2004, rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 228/2012 z ktorého je prevažne citované v bodoch 27-30 tohto odôvodnenia).

32. Z týchto dôvodov odvolací súd považuje za správne právne posúdenie otázky vecnej pasívnej legitímácie žalovaného 1/ súdom prvej inštancie, keď žalovaný 1/ je primárnym nositeľom hmotnoprávnej povinnosti vyplývajúcej z objektívnej zodpovednosti vyplývajúcej z ust. § 5 zákona č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach a za použitia ust. § 853 Občianskeho zákonníka i v zmysle ustanovenia § 415, § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

33. Odvolací súd zdôrazňuje, že Občiansky zákonník na úspešné uplatňovanie práva na ochranu osobnosti nevyžaduje subjektívnu stránku konania, t. j. zavinenia toho, kto sa neoprávneného zásahu dopustil, pretože občianskoprávna ochrana osobnosti je postavená na absolútne objektívnom zodpovednostnom princípe. Zodpovednosť za zásah preto nikdy nie je možné vylúčiť dôkazom tzv. ospravedlniteľného omylu, prípadne dobromyseľnosťou pôvodcu zásahu. Túto objektívnu kategóriu je potrebné odlišovať od zavinenia ako subjektívnej kategórie. Neoprávnenosť každého zásahu do právom chránených statkov, a teda aj zásahu do ochrany osobnosti fyzickej osoby tvorí objektívnu kategóriu predstavujúcu záporné hodnotenie zásahu do osobnosti fyzickej osoby.

34. Správne súd prvej inštancie uzavrel, že na vznik občianskoprávných sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom do osobnosti fyzickej osoby musia byť v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka splnené zákonné podmienky: 1. existencia zásahu, ktorý je objektívne

spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite, 2. neoprávnenosť tohto zásahu, 3. príčinná súvislosť medzi neoprávneným zásahom a ujmu.

35. Z obsahu spisu je nesporné, že dňa 18.07.2009 došlo k zásahu do osobnostného práva dcéry žalobcov, a to do jej práva na život a tým i do práva žalobcov - do práva na ich rodinný život tým, že pri účasti ich dcéry na verejnom kultúrnom podujatí - festivale J. G., ktorého usporiadateľom bol žalovaný 1/, resp. jeho právny predchodca, došlo k jej úrazu v padajúcom koncertnom stane dodanom a postavenom žalovaným 2/ na základe objednávky a následnej nájomnej zmluvy medzi žalovaným 1/ ako nájomcom a žalovaným 2/ ako prenajímateľom, pri ktorej utrpela zranenia, ktorým XX.XX.XXXX podľahla.

36. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že zásah do osobnostných práv žalobcov, ako aj ich dcéry, bol neoprávnený, pričom subjektom zodpovednosti za tento neoprávnený zásah je žalovaný 1/, ktorý je z tohto dôvodu vo veci pasívne legitimovaný v celom rozsahu žalobného návrhu.

37. Pokiaľ žalovaný 1/ dôvodil, že za zásah do práv žalobcov nezodpovedá, nakoľko zodpovednosť za pád stanu je na žalovanom 2/, nakoľko on neporušil žiadnu právnu povinnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 5 zákona č. 96/1991 Zb., odvolací súd zdôrazňuje, že právo na ochranu osobnosti môže byť zasiahnuté nielen aktívnym konaním zodpovednostného subjektu, ale i jeho pasívnym konaním (opomenutím). Žalovaný 1/, resp. jeho právny predchodca, bol usporiadateľom festivalu, ktorého účastníčkou na základe zakúpenej vstupenky sa stala dcéra žalobcov. Obsahom tohto záväzkovo-právneho vzťahu bolo s poukazom na § 5 zákona č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach a § 415 Občianskeho zákonníka právo dcéry žalobcov na bezpečnú účasť na festivale. V rámci organizácie tohto hudobného festivalu, ktorý je považovaný za jeden z najväčších (ak nie najväčší) v počte jeho návštevníkov, ako i jeho rozsahu, je prirodzené, že nielen jeho zabezpečenie z obsahovej náplne, ale i ostatné služby súvisiace s týmto festivalom, ako je stravovanie, ubytovanie, ďalšie služby, bezpečnosť, býva bežne zaisťovaná inými subjektmi. Z tejto skutočnosti potom vyplýva, že pokiaľ došlo k nezaisteniu bezpečnej účasti na predmetnom festivale dcéry žalobcov (jej následnom úmrtí), treba pričítať žalovanému 1/ ako usporiadateľovi festivalu zásah do jej práva na život, a tým i do práva na rodinný život žalobcov.

38. Absolútne objektívna povaha zodpovednosti za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby potom platí bez ohľadu na skutočnosť, či daný neoprávnený zásah subjekt, teda žalovaný 1/, zaviniel, alebo nezaviniel, či konal, alebo nekonal v dobrej viere (ohľadne bezpečnosti daného koncertného stanu) a dokonca bez ohľadu na to, či o tomto zásahu vedel, alebo nie.

39. Za významné v danej veci odvolací súd považoval len tú skutočnosť, že k tragickej udalosti vo vzťahu k dcére žalobcov došlo na kultúrnom podujatí organizovanom žalovaným 1/, ktorý na zabezpečenie jeho priebehu využil i služby žalovaného 2/, ktorý predmetný stan dodal a postavil na základe nájomnej zmluvy.

40. Odvolací súd opakuje, že pri určovaní subjektu zodpovedného za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby je v zmysle právnej teórie i ustálenej judikatúry potrebné analogicky podľa § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka na vec aplikovať i ustanovenia Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu, s dôrazom na skutočnosť, že zodpovednosť za ohrozenie alebo porušenie osobnostného práva fyzickej osoby je zodpovednosťou objektívnou, t. j. aplikuje sa bez ohľadu na zavinenie. Preto pre posúdenie subjektu zodpovedného za zásah do osobnostných práv žalobcov s použitím analógie je potrebné aplikovať ustanovenie § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ak bol neoprávnený zásah spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou alebo inou fyzickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby alebo fyzickej osoby, postihuje v rámci tejto analógie občianskoprávna sankcia podľa § 13 Občianskeho zákonníka samotnú právnickú osobu alebo fyzickú osobu, pretože zásah sa pričíta len tejto právnickej osobe alebo fyzickej osobe. Iná použitá osoba priamo postihnutej fyzickej osobe nezodpovedá, ale zodpovedá len a výlučne právnickej osobe alebo fyzickej osobe, ktorá ju pri svojej činnosti použila v tzv. ich vnútornom vzťahu, ako správne konšatoval súd prvej inštancie.

41. K námietkam žalovaného 1/ a poukazaním na uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Cdo/168/2009 odvolací súd udáva, že závery tohto rozhodnutia na danú vec nedopadajú, nakoľko

najvyšší súd v tomto konaní riešil inú otázku, týkajúcu sa pasívnej legitímácie poisťovateľa v zmysle zák. č. 318/2001 Z. z. v konaniach o ochranu osobnosti, pričom jeho závery boli prekonané rozhodnutiami Najvyššieho súdu, sp. zn. 6MCdo/1/2016, sp. zn. 6 Cdo/143/2017, sp. zn. 6 Cdo/206/2017, sp. zn. 8Cdo/212/2019.

42. Odvolacia námietka v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) CSP vznesená žalovaným 1/ dôvodná nebola.

43. Žalovaný uplatnil odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP a dôvodil, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.

44. Podstata odvolacieho dôvodu podľa citovaného zákonného ustanovenia spočíva predovšetkým v nesprávnom postupe súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov dokazovania. Dôsledkom potom je, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývajú alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne, že neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané alebo vyplývajú z prednesov účastníkov. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov. Za skutkové zistenia, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, je potrebné považovať taký výsledok hodnotenia dôkazov súdom, ktorý nezodpovedá postupu podľa ust. § 191 CSP. Podľa citovaného zákonného ustanovenia hodnotí súd dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo včítane toho, čo uviedli strany sporu. Nesprávne hodnotenie dôkazov by bolo možné vytknúť súdu prvej inštancie v prípade, ak by zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán sporu nevyplývajú, ani inak nevyšli v konaní najavo, prípadne, že by si nepovšimol rozhodné skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo ak hodnotenie dôkazov odporuje citovaným zákonným ustanoveniam. Týmto odvolacím dôvodom možno napadnúť výsledok činnosti súdu pri hodnotení dôkazov, na ktorého správnosť je možné usudzovať len zo spôsobu ako k nemu súd dospel. Ak nie je možné súdu v tomto smere vytknúť žiadne pochybenie, nie je možné ani polemizovať s jeho skutkovými závermi.

45. Odvolací súd dôsledným preskúmaním obsahu spisu dôvodnosť odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP nezistil, skutkové závery súdu prvej inštancie zodpovedajú postupu podľa § 191 CSP a sú správne.

46. Odvolací súd za aplikácie § 380 ods. 2 CSP z úradnej povinnosti predovšetkým posudzoval, či konanie pred súdom prvej inštancie nie je zaťažené vadou/vadami, ktorá/ktoré sa týka/týkajú procesných podmienok, existencia ktorej vady zistená nebola. Vzhľadom na odvolaciu námietku žalovaného 1/ týkajúcu sa nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia a nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie predchádzajúcemu rozhodnutiu vo veci, sa odvolací súd zaoberal tým, či postupom súdu prvej inštancie nedošlo k takému nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil stranám uskutočňovať im patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (odvolací dôvod uvedený v ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP), resp. vo vzťahu k námietke o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia, či tu nie je existencia takej vady, ktorá by bola spôsobilou mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d) CSP).

47. Dôvodom zakladajúcim zrušenie rozhodnutia podľa vyššie uvedeného zákonného ustanovenia (§ 389 ods. 1 písm. b) CSP), je taký vadný postup súdu v civilnom konaní, ktorým sa stranám odníme možnosť pred ním konať a uplatniť procesné práva priznané im za účelom zabezpečenia účinnej ochrany ich práv. O takúto vadu ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom a svojím postupom odňal stranám procesné práva, ktoré im právny poriadok priznáva, k porušeniu ktorého práva dochádza tiež v prípade nedostatočného odôvodnenia vydaného rozhodnutia.

48. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súd zistí skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodne tak, že jeho skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúceho súdu. Jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces je aj povinnosť súdu, presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť (§ 191 CSP a § 220 ods. 1 CSP), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 220 ods. 2 CSP) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami

a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej, pričom súd musí dbať v argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia tiež na jeho celkovú presvedčivosť, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov strán sporu.

49. Civilný sporový poriadok zakotvil v § 220 ods. 2 CSP požiadavku preskúmateľnosti rozhodnutia. V zmysle tohto zákonného ustanovenia súd v odôvodnení rozsudku uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké dôkazy predložil alebo označil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán (účastníkov), ktoré skutočnosti považuje za preukázané, a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

50. Preskúmaním obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, odvolací súd nevzhladol dôvodnosť uplatnenej odvolacej námietky z hľadiska ani jedného z vyššie uvedeného dôvodu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veciach sp. zn. IV. ÚS 115/03 či sp. zn. III. ÚS 60/04), čo plne dopadá tiež na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu. Túto požiadavku zvýrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. mája 1997, Recueil III/1997). Európsky súd pre ľudské práva pripomína, že právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci (napr. rozsudok vo veci *Ruiz Torija c. Španielsko a Hiro Balani/Španielsko*, oba z 9. decembra 1994, *Annuaire*, séria A č. XXX A a č. XXX B).

51. V posudzovanej veci súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia dal odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Odôvodnenie rozhodnutia obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, spĺňa všetky vyššie uvedené požiadavky a tvorí dostatočný podklad pre uskutočnenie prieskumu v odvolacom konaní, pričom odvolací súd nezistil, že by tieto závery boli neodôvodnené. Skutočnosť, že odvolateľ sa s názorom súdu prvej inštancie nestotožňuje, nemôže samo o sebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti, alebo arbitrárnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie

52. Odvolací súd sa nestotožnil ani s odvolacou námietkou žalovaného, že priznaná nemajetková ujma je neprimerane vysoká a v rozpore s ustálenou súdnou praxou.

53. Ust. § 11 Občianskeho zákonníka poskytuje dostatočnú oporu pre priznávanie náhrady nemajetkovej ujmy pozostalým za zásah do ich osobnosti usmrtením blízkej osoby. V prípade žalobcov jednoznačne došlo k zásahu do ich osobnostných práv v súvislosti so smrťou ich jedinej dcéry, čím bola narušená celistvosť rodiny a bolo teda zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života. Následky sú trvalé, neodstrániteľné a ochudobnenie v citovej oblasti nenapraviteľné. Závažnosť ujmy sa posudzuje aj najmä z hľadiska odčiniteľnosti takéhoto zásahu. Strata jedného z členov rodiny ako spoločenstva je úplne neodčiniteľnou ujmu, ktorá postihuje všetkých členov rodiny. Smrť blízkej osoby predstavuje vzhľadom na vzájomné úzke a pevné sociálne, morálne, citové a kultúrne väzby vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a napĺňanie osobnosti postihnutej fyzickej osoby. Tieto závery sú všeobecne známe, prirodzené a očakávané.

54. Ust. § 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka nevymedzuje hranicu pre určenie výšky formy náhrady za nemateriálnu ujmu. Výška náhrady je určená súdom s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva. Súd preto postupuje pri posudzovaní rozsahu tejto náhrady podľa svojej úvahy, prihliada pritom na konkrétne okolnosti danej veci.

55. Pri samotnej úvahe súdu o stanovení výšky nároku na náhradu nemajetkovej ujmy súd určí výšku nárokov podľa svojej úvahy, kedy podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka by mal prihliadnúť predovšetkým:

- a) k závažnosti vzniknutej ujmy
- b) k okolnostiam za ktorých k porušeniu práva došlo.

Pokiaľ sa vychádza zo závažnosti vzniknutej ujmy v prípade usmrtenia osoby blízkej, je vnímaná intenzita nepriaznivého následku ako objektívne veľmi vysoká, pretože sa jedná o následok nereparovateľný, obsahujúci prvok nečakanosti. Zároveň je potrebné zohľadniť celkovú dobu pôsobenia nepriaznivého následku zásahu do osobnostných práv pozostalých, ktorá je značne dlhá, aj keď časovo presnejšie bližšie neurčiteľná.

Čo sa týka okolností usmrtenia osoby, napriek tomu, že zákon bližšie nešpecifikuje, ktoré okolnosti usmrtenia majú byť zvlášť súdom posudzované v prípade stanovenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy a každý prípad sa skutkovo veľmi líši, v rozhodnutiach súdu sa opakovane objavujú niektoré zohľadňované kritéria posudzovania týchto okolností, ktoré majú síce len orientačnú vypovedaciu hodnotu, avšak jednotlivé okolnosti môžu byť podradené aj pod viacero kritérií.

Čo sa týka kritérií a okolností pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy súdom, je potrebné vychádzať ako z okolností na strane žalobcu, tak aj z okolností na strane žalovaného.

Čo sa týka okolností na strane žalobcu, je podstatná intenzita vzťahu žalobcu so zomrelým:

- vek zomrelého a pozostalého
- otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe
- morálne zadostučinenie vo forme právneho postihu žalovaného predovšetkým z trestnoprávnej sankcie.

Pri posudzovaní intenzity vzťahu žalobcu so zomrelými je potrebné skúmať nielen existenciu príbuzenského vzťahu, prípadne status osoby blízkej a súžitie v spoločnej domácnosti, ale z hľadiska nároku na nemajetkovú ujmu je potrebné zaoberať sa aj intenzitou vzťahu žalobcu so zomrelým. Absencia takéhoto vzťahu môže viesť aj k zamietnutiu nároku, nižšia intenzita vzťahu k nižšie priznanej čiastke a naopak mimoriadne dobré vzťahy sú predpokladom priznania vyššej časti náhrady nemajetkovej ujmy vzhľadom k vyvolaniu pravdepodobne horších následkov.

Zároveň je však nutné skúmať aj okolnosti na strane žalovaného, a to:

- miera jeho zavinenia a spoluzavinenia na usmrtení osoby
- postoj žalovaného (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a ďalšie)
- dopadu udalosti do sféry pôvodcu
- majetkové pomery na strane žalovaného.

V tomto smere je potrebné skúmať mieru zavinenia žalovaného a prípadnú mieru spoluzavinenia usmrteného. Z pohľadu tohto kritéria je významné, či k usmrteniu osoby došlo úmyselným jednaním žalovaného alebo jednaním z nedbanlivosti, pričom od nedbanlivosti je nutné rozlíšiť hrubú nedbanlivosti.

Ďalej je potrebné zohľadniť aj postoj samotného žalovaného (podoba ľúposti, ospravedlnenia, dobrovoľnej úhrady finančných čiastok pozostalým) a do výšky náhrady nemajetkovej ujmy môže byť premietnutý aj postoj negatívny, popieranie viny, absencia ospravedlnenia a iné nevhodné chovanie k pozostalým.

V neposlednej rade sú tu podstatné aj majetkové pomery na strane žalovaného, ktoré je potrebné zohľadniť nie z pohľadu stanovení výšky priznanej satisfakcie, ale z pohľadu možností reálneho uspokojenia priznaných nárokov žalovaným.

56. Odvolací súd preskúmaním danej veci dospel k záveru, že všetkými týmito kritériami sa súd prvej inštancie pri stanovení samotnej výšky nemajetkovej ujmy riadil, vykonal potrebné dokazovanie v takom rozsahu, aby mohli byť objektívne zohľadnené všetky kritériá uvedené v predchádzajúcich bodoch tohto odôvodnenia pre stanovenie samotnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v prospech žalobcov, vyhodnotil všetky zistené okolnosti danej veci a správne priznal primeranú nemajetkovú ujmu žalobcom každému vo výške 30.000,- eur, svoje rozhodnutie riadne odôvodnil (viď bod 46 odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie). Tvrdenie žalovaného 1/, že priznaná výška nemajetkovej ujmy nezodpovedá výške nemajetkovej ujmy priznávanej v obdobných veciach najvyššími súdnymi autoritami, nemôže byť pravdivé, nakoľko odvolaciemu súdu obdobný prípad známy nie je a nebolo ani žalovaným 1/ poukázané na iné rozhodnutie súdu v obdobnej veci. Pokiaľ žalovaný

1/ poukazoval na rozhodnutia iných súdov týkajúcich sa náhrady nemajetkovej ujmy v prípadoch smrteľných dopravných nehôd, v ktorých bola priznaná pozostalým nižšia výška nemajetkovej ujmy, odvolaciemu súdu sú známe i rozhodnutia, kde naopak bola priznaná vyššia výška nemajetkovej ujmy v prípadoch na ktoré žalovaný 1/ poukazoval (napr. rozhodnutie NS SR sp.zn. 8MCdo 1/2016 - výška nemajetkovej ujmy 50.000 Eur priznaná žalobcovi voči žalovaným, keď pri dopravnej nehode zomrela jeho manželka). Odvolací súd sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie, pokiaľ ide o výšku priznanej nemajetkovej ujmy stotožňuje a poukazuje na správne a výstižné odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v tejto otázke s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP.

57. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil.

58. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods.1, 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP a žalobcom 1/, 2/, ktorí boli v odvolacom konaní plne úspešní, priznal proti žalovanému 1/ náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. O výške trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto uznesenia (§ 262 ods. 2 CSP).

59. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).